FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

(Sede Kostituzzjonali)

IMĦALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM, il-Ħamis, 24 ta' Novembru, 2016

Kawża Numru 8 (Kost.)

Rik. Nru. 62/13JRM

Mario **SCHEMBRI**

vs

L-AVUKAT ĠENERALI u b'degriet tal-5 ta' Settembru, 2013, issejjaħ fil-kawża s-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika

Il-Qorti:

Rat ir-Rikors imressaq fid-9 ta' Awwissu, 2013, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, ir-rikorrent talab li l-Qorti (a) ssib li kien hemm dewmien mhux mistħoqq u bla ebda raġuni tajba fil-proċeduri mnedijin kontrih fil-kawża fl-ismijiet "*Il-Pulizija vs Mario Schembri*" quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali; (b) issib li, minħabba f'dak id-dewmien, huwa ġarrab ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ

xieraq fi żmien raġonevoli skond l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Kostituzzjoni") u l-artikolu 6 tal- Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali (aktar 'il quddiem imsejħa "il-Konvenzjoni"); u (ċ) tagħti r-rimedji li jidhrilha xierqa u effettivi fiċ-ċirkostanzi, magħduda l-ħlas ta' kumpens fi flus. Talab ukoll l-ispejjeż;

Rat id-degriet tagħha tal-14 ta' Awwissu, 2013, li bih qiegħdet il-kawża għas-smigħ tal-5 ta' Settembru, 2013, u ordnat in-notifika lill-intimat;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-intimat Avukat Ġenerali fl-4 ta' Settembru, 2013, li biha u għar-raġunijiet hemm imfissra, laqa' għall-azzjoni tar-rikorrent billi, b'mod preliminari, qal li l-ġudizzju mhuwiex sħiħ u jkun xieraq li jissejjaħ fil-kawża s-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika u li jmisshom jinġiebu quddiem il-Qorti l-atti tal-proċeduri kriminali meħuda kontra r-rikorrent. Fil-mertu, laqa' billi qal li ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd fundamentali msemmi mir-rikorrent għaliex id-dewmien apparenti fit-tmexxija tal-każ tar-rikorrent jrid jitqies fid-dawl taċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ. Żied jgħid li l-fatt li l-istess rikorrent inħeles minn kull akkuża li saret kontrih ma jfissirx li l-Prosekuzzjoni mexxiet il-każ b'mala fidi jew b'mod kapriċċuż, iżda li ma seħħilhiex tipprova l-każ tagħha sal-grad mistenni mil-liġi. Żied jgħid li ma kien hemm xejn matul it-tmexxija tal-imsemmi proċediment li ma sarx skond il-liġi jew li sar jew tmexxa ħażin. Qal li dak li jilminta minnu r-rikorrent ġabu b'idejh huwa stess minħabba mġiba irregolari u n-nuqqasijiet tiegħu stess, għal liema nuqqasijiet u irregolaritajiet l-intimat ma jaħti bl-ebda mod. Qal ukoll li f'każ li l-Qorti kellha ssib li seħħ dewmien mhux mistħoqq biex inqata' l-każ, ikun biżżejjed li bħala rimedju tintgħamel dikjarazzjoni f'dan is-sens. Temm jgħid li, minħabba dawn ir-raġunijiet u oħrajn li jissemmew fit-trattazzjoni, il-Qorti jmissha tiċħad it-talbiet kollha tar-rikorrent;

Rat id-degriet tagħha tal-5 ta' Settembru, 2013, li biha ordnat is-sejħa fil-kawża tas-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika;

Rat it-Tweġiba mressqa mill-imsejjaħ fil-kawża Suprintendent tas-Saħħa Pubblika fid-9 ta' Ottubru, 2013, li biha laqa' għall-azzjoni attriċi billi qal li t-tmexxija tal-prosekuzzjoni ta' kawża ta' natura kriminali fil-Qorti tal-Maġistrati titmexxa mill-Kummissarju tal-Pulizija u li l-Ispettorat tas-Saħħa Pubblika jgħin teknikament biss lill-istess Kummissarju. Żied jgħid li xi dewmien marbut ma' notifiki ma jaħtix għalihom l-Ispettorat tas-Saħħa Pubblika u wisq anqas xi dewmien biex ingħalaq il-każ kontra r-rikorrent. Għalhekk, ċaħad li huwa jmissu jwieġeb b'xi mod għall-ilmenti tar-rikorrent;

Semgħet ix-xhieda mressqa mill-partijiet, magħduda dik bil-meżż tal-affidavit;

Rat id-degriet tagħha tal-21 ta' Jannar, 2014[1], li bih tat żmien lill-imsejjaħ fil-kawża Suprintendent tas-Saħħa Pubblika biex iressaq ix-xhieda li kellu bil-meżż ta' affidavit;

Rat in-Nota mressqa mill-imsejjaħ fil-kawża fid-19 ta' Frar, 2014[2], li biha iddikjara li ma kellux provi x'iressaq;

Rat id-degriet tagħha tal-4 ta' Marzu, 2014[3], li bih iddikjarat magħluq l-istadju tal-ġbir tal-provi, u tat żmien lill-partijiet biex iressqu s-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mir-rikorrent fil-15 ta' April, 2014[4];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-intimat Avukat Ġenerali fit-28 ta' Awwissu, 2014[5], bi tweġiba għal dik tar-rikorrent;

Rat li l-imsejjaħ fil-kawża ma ressaqx sottomissjonijiet, minkejja ż-żmien kollu li ngħata;

Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża, magħduda dawk tal-Atti taċ-Ċitazzjoni numru 191/06 fil-proċeduri meħuda kontra r-rikorrent quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali;

Rat id-degrieti tagħha li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni dwar ksur ta' jedd fundamentali ta' smigħ xieraq fi żmien raġonevoli b'riżultat ta' proċeduri kriminali li ntemmu bil-ħelsien tar-rikorrent wara bosta snin;

---

[1] Paġ. 52 tal-proċess
[2] Paġ. 68 tal-proċess
[3] Paġ. 69 tal-proċess
[4] Paġġ. 73 sa 92 tal-proċess
[5] Paġġ. 97 sa 109 tal-proċess

Illi għal din l-azzjoni, l-intimat Avukat Ġenerali laqa' billi, b'mod preliminari, qal li l-ġudizzju mhuwiex sħiħ u jkun xieraq li jissejjaħ fil-kawża s-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika u li jmisshom jinġiebu quddiem il-Qorti l-atti tal-proċeduri kriminali meħuda kontra r-rikorrent. Fil-mertu, laqa' billi qal li ma seħħ l-ebda ksur tal-jedd fundamentali msemmi mir-rikorrent għaliex id-dewmien apparenti fit-tmexxija tal-każ tar-rikorrent jrid jitqies fid-dawl taċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ. Żied jgħid li l-fatt li l-istess rikorrent inħeles minn kull akkuża li saret kontrih ma jfissirx li l-Prosekuzzjoni mexxiet il-każ b'mala fidi jew b'mod kapriċċuż, iżda li ma seħħilhiex tipprova l-każ tagħha sal-grad mistenni mil-liġi. Żied jgħid li ma kien hemm xejn matul it-tmexxija tal-imsemmi proċediment li ma sarx skond il-liġi jew li sar jew tmexxa ħażin. Qal li dak li jilminta minnu r-rikorrent ġabu b'idejh huwa stess minħabba mġiba irregolari u n-nuqqasijiet tiegħu stess, għal liema nuqqasijiet u irregolaritajiet l-intimat ma jaħti bl-ebda mod. Qal ukoll li f'każ li l-Qorti kellha ssib li seħħ dewmien mhux mistħoqq biex inqata' l-każ, ikun biżżejjed li bħala rimedju tintgħamel dikjarazzjoni f'dan is-sens. Temm jgħid li, minħabba dawn ir-raġunijiet u oħrajn li jissemmew fit-trattazzjoni, il-Qorti jmissha tiċħad it-talbiet kollha tar-rikorrent;

Illi dwar l-imsemmija żewġ eċċezzjonijiet preliminari, din il-Qorti ipprovdiet billi ordnat is-sejħa fil-kawża tas-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika u billi ordnat ukoll li jinġiebu quddiemha l-atti tal-proċeduri kriminali meħudin kontra r-rikorrent. Għalhekk, fadal biss x'jitqiesu l-kontestazzjoni tal-intimat u tal-imsejjaħ fil-kawża dwar il-mertu tal-ilmenti tar-rikorrent;

Illi, min-naħa tiegħu, l-imsejjaħ fil-kawża Suprintendent tas-Saħħa Pubblika laqa' għall-azzjoni tar-rikorrent billi qal li t-tmexxija tal-prosekuzzjoni ta' kawża ta' natura kriminali fil-Qorti tal-Maġistrati titmexxa mill-Kummissarju tal-Pulizija u li l-Ispettorat tas-Saħħa Pubblika jgħin teknikament biss lill-istess Kummissarju. Żied jgħid li xi dewmien marbut ma' notifiki ma jaħtix għalihom l-Ispettorat tas-Saħħa Pubblika u wisq anqas xi dewmien biex ingħalaq il-każ kontra r-rikorrent. Għalhekk, ċaħad li huwa jmissu jwieġeb b'xi mod għall-ilmenti tar-rikorrent;

Illi mill-atti tal-kawża joħorġu dawn il-fatti ewlenin rilevanti. Fil-21 ta' Marzu, 2006, saret spezzjoni f'depożt f'Ħal Far minn spetturi sanitarji fuq konsenja ta' xorb u gallettini li ssemma li kienu nġabu f'Malta mill-Emirati Għarab minn kumpannija li r-rikorrent kien l-azzjonist waħdien tagħha[6]. Billi nstab li l-konsenja kellha nuqqasijiet, ir-rikorrent intrabat li jżomm il-

[6] Xhieda ta' Graziella Borġ f'paġġ. 36 – 7 tal-Atti tal-Akkuża 191/06

konsenja rilaxxata u ma jqassamhiex sakemm ikunu twaħħlu t-tikketti kif titlob il-liġi[7] u l-uffiċjali sanitarji issiġillaw il-konsenja[8];

Illi ftit tal-jiem wara, il-Ħadd 26 ta' Marzu tal-2006 xi spetturi sanitarji kienu qegħdin jagħmlu spezzjoni fis-suq li jarma fil-beraħ f'Marsaxlokk, meta sabu li kien hemm bejjiegħ – wieħed Mario Mifsud – li kien qiegħed joffri għall-bejgħ prodotti tal-ikel u xorb li ma kellhomx tikketta li tagħti t-tagħrif meħtieġ dwar il-kontenut skond kif titlob il-liġi;

Illi, wara stħarriġ li sar mid-Dipartiment tas-Saħħa[9] u fuq talba tal-istess Dipartiment, fit-2 ta' Awwissu tal-2006, il-Pulizija Eżekuttiva ħarġet taħrika kontra r-rikorrent u xlietu b'ħames akkużi marbuta maż-żamma u l-bejgħ ta' prodotti tal-ikel bla ma kien liċenzjat għal dan il-għan mas-Suprintendent tas-Saħħa Pubblika (aktar 'il quddiem imsejjaħ "is-Suprintendent") taħt dispożizzjonijiet tal-Att tal-2002 dwar is-Sigurta' fl-Ikel[10];

Illi r-rikorrent tressaq b'Ċitazzjoni biex jidher quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali (aktar'il quddiem imsejħa "l-Qorti tal-Maġistrati") fis-smigħ tal-14 ta' Settembru, 2006 f'seduta li fiha tressqu każijiet imnedijin mid-Dipartiment tas-Saħħa Pubblika. Dwar il-każ tar-rikorrent, kienu tressqu wkoll żewġ persuni oħrajn – l-imsemmi Mario Mifsud u wieħed Christopher Drago – b'Ċitazzjoni kull wieħed għal rashom, u b'akkużi dwar kull wieħed minnhom;

Illi sadattant, ir-rikorrent kien kiteb lill-awtoritjiet doganali biex jgħarrafhom li kien daħallu s-suspett li ħaddieħor kien qiegħed jimporta f'Malta prodotti fuq isem il-kumpannija tal-istess rikorrent minn wara dahru u talab li d-Dwana tistħarreġ il-kwestjoni[11]. Ir-rikorrent kien ħalla stqarrija dwar dan ukoll mal-Pulizija f'Mejju tal-2008[12] fejn iddikjara li kien iqis li min inqeda b'isem il-kumpannija tiegħu kien Christopher Drago[13] u li kien kisirha miegħu minħabba f'hekk, għaliex l-awtoritajiet fiskali kienu bdew jindagaw lir-rikorrent ukoll. Ftit ġimgħat wara li nfetħu l-proċeduri kriminali kontrih quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ir-rikorrent bagħat jgħarraf lid-Dipartiment tas-Sanita' bl-għemil li qal li wettaq Christopher Drago minn wara dahru[14];

---

[7] Dok "GB", f'paġġ. 6 – 7 tal-Att tal-Akkuża 191/06
[8] Xhieda ta' Mario Camilleri f'paġ. 41 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[9] Xhieda ta' Malcolm Micallef f'paġġ. 49 – 50 tal-proċess
[10] Kap 449
[11] Dok "I1", f'paġ. 57 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[12] Dok "I", f'paġġ. 54 – 6 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[13] Dok "I3", f'paġ. 59 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[14] Dok "I4", f'paġ. 60 tal-ati tal-Akkuża 191/06

Illi l-Qorti tal-Maġistrati qablet ma' suġġeriment tal-Prosekuzzjoni li l-kawżi tar-rikorrent u taż-żewġ imputati l-oħrajn jinstemgħu flimkien, madankollu kienet stabiliet li sakemm ma ssirx in-notifika tal-imputat Christopher Drago, ir-rikorrent ma kellux għalfejn jitla' l-Qorti. Il-Prosekuzzjoni kienet qiegħda ssibha bi tqila biex issib lil Drago u tinnotifikah bit-taħrika u bl-atti;

Illi b'degriet mogħti fid-9 ta' Novembru, 2009, il-Qorti tal-Maġistrati ordnat li jekk kemm-il darba tibqa' ma ssirx in-notifika tal-imputat Drago, il-każ tar-rikorrent kien jitħalla *sine die*;

Illi billi l-imputat Drago baqa' ma kienx notifikat, il-Prosekuzzjoni talbet il-firda tal-kawżi tar-rikorrent minn dik tal-imputat Drago. Din it-talba saret waqt is-smigħ tal-10 ta' Mejju, 2010 u ntlaqgħet mill-Qorti tal-Maġistrati b'degriet ta' dakinhar, li bih ordnat li l-każ tar-rikorrent u ta' Mario Mifsud jibqgħu jinstemgħu flimkien filwaqt li dak kontra Drago jinstema' għal rasu[15];

Illi fis-smigħ tal-10 ta' Mejju, 2010, il-Qorti tal-Maġistrati semgħet il-provi kollha tal-Prosekuzzjoni[16];

Illi fis-smigħ tat-22 ta' Marzu, 2011[17] xehed ir-rikorrent, u matul dik ix-xhieda iddikjara li huwa qatt ma ndaħal fl-importazzjoni ta' ħwejjeġ tal-ikel u xorb u li n-negozju tal-kumpannija tiegħu kien marbut mad-detersivi u prodotti tat-tindif;

Illi l-kawża kienet ittrattata waqt is-smigħ tad-19 ta' Lulju, 2011[18] u dakinhar tħalliet għas-sentenza;

Illi l-Maġistrat li kienet tippresjiedi l-Qorti tal-Maġistrati nħatret imħallef qabel ma laħqet ingħatat is-sentenza u Maġistrat ieħor ingħata l-kawża (flimkien ma' oħrajn) biex jaqtagħha hu;

Illi wara li l-kawża tħalliet għas-sentenza fit-13 ta' Lulju, 2012, is-sentenza ingħatat fil-11 ta' April, 2013[19], u r-rikorrent inħeles minn kull akkuża;

[15] Paġ. 33 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[16] Paġġ. 36 – 52 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[17] Paġġ. 62 – 70 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[18] Paġġ. 77 – 81 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[19] Paġġ. 89 – 91 tal-atti tal-Akkuża 191/06

Illi għalkemm il-Kummissarju tal-Pulizija għarraf b'Nota tas-16 ta' April, 2013[20], li kien fi ħsiebu jappella mis-sentenza, l-appell ma tressaqx fuq parir mogħti mill-Avukat Ġenerali[21];

Illi fid-9 ta' Awwissu, 2013, ir-rikorrent fetaħ din il-kawża;

Illi għal dak li jirrigwarda l-aspetti legali marbuta mal-każ il-Qorti tqis li l-ilment tar-rikorrent dwar il-ksur ta' jedd fundamentali li minnu jilmenta jinbena fuq id-dewmien li ħa l-każ tiegħu quddiem il-Qorti ta' kompetenza kriminali u wkoll għall-fatt li jisħaq li ma messu qatt inbeda każ kontrih meta, sa minn qabel ma nfetħu l-proċeduri, hu kien wera li ma kellu x'jaqsam bl-ebda mod mal-ġrajja li dwarha mbagħad kien mixli mis-Suprintendent;

Illi fil-każ tallum, ir-rikorrent isejjes l-ilment tiegħu kemm taħt id-dispożizzjonijiet tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll dawk tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni;

Illi qabel xejn xieraq jingħad li, fil-partijiet tiegħu rilevanti għal dan il-każ, dak l-artikolu jipprovdi li: "*(1) Kull meta xi ħadd ikun akkużat b'reat kriminali huwa għandu, kemm-il darba l-akkuża ma tiġix irtirata, jiġi mogħti smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli minn qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'liġi. ... (5) Kull min jiġi akkużat b'reat kriminali għandu jiġi meqjus li jkun innoċenti sakemm jiġi pruvat jew ikun wieġeb li huwa ħati: Iżda ebda ħaġa li hemm fi jew magħmula skond l-awtorità ta' xi liġi ma titqies li tkun inkonsistenti ma' jew bi ksur ta' dan is-subartikolu safejn dik il-liġi timponi fuq xi persuna akkużata kif intqal qabel il-piż tal-prova ta' fatti partikolari. (6) Kull min ikun akkużat b'reat kriminali - ... (ċ) għandu jitħalla jiddefendi ruħu personalment jew permezz ta' rappreżentant legali u min ma jkunx jista' jħallas għal rappreżentanza legali hekk kif tkun meħtieġa raġonevolment miċ-ċirkostanzi tal-każ tiegħu jkollu dritt li jkollu dik ir-rappreżentanza bi spejjeż pubbliċi; ... (10) Ebda persuna li tgħaddi proċeduri għal reat kriminali ma għandha tkun obbligata li tixhed fil-proċeduri kontra tagħha*";

Illi l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni ta' Malta jagħmilha ċara li l-jedd ta' smigħ xieraq fil-qafas ta' proċeduri kriminali jiddependi minn (a) akkuża li (b) tkun qegħda tinstama' minn Qorti indipendenti u imparzjali mwaqqfa b'liġi. Dan l-artikolu ġie mfisser mill-Qrati tagħna bħala li japplika biss fejn ikun inbeda proċediment quddiem qorti li, fl-għeluq ta' dak il-proċediment, tista' tasal biex tagħti deċiżjoni li tiddetermina l-ħtija jew in-

[20] Paġ. 92 tal-atti tal-Akkuża 191/06
[21] Dok "MDM1", f'paġ. 51 tal-proċess

nuqqas ta' ħtija tal-persuna akkużata[22]. Għalhekk, tqies li d-dispożizzjonijiet tal-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni la jgħoddu dwar proċeduri quddiem il-Qorti Kriminali bħala Qorti Inkwirenti[23] u lanqas għal proċeduri quddiem il-Qorti Kriminali bħala Qorti Istruttorja[24];

Illi, min-naħa l-oħra, l-artikolu 6(1) tal-Konvenzjoni fil-parti rilevanti għal din il-kawża jipprovdi li "*Fid-deċiżjoni tad-drittijiet ċivili u ta' l-obbligi tiegħu jew ta' xi akkuża kriminali kontra tiegħu, kulħadd huwa intitolat għal smigħ imparzjali u pubbliku fi żmien raġonevoli minn tribunal indipendenti u imparzjali mwaqqaf b'liġi*";

Illi f'dan ir-rigward l-awturi jisħqu li "*the Court has more than once referred to 'the prominent place which the right to a fair trial holds in a democratic society within the meaning of the Convention', a consequence of which is that 'there can be no justification for interpreting article 6(1) of the Convention restrictively'*"[25];

Illi ngħad ukoll b'awtorita' mill-ogħla Qrati tagħna li d-dispożizzjonijiet tal-imsemmi artikolu huma maħsuba biex jassiguraw il-ħarsien taż-żewġ prinċipji tal-ħaqq naturali tal-*audi alteram partem* u tan-*nemo judex in causam propriam*. Miżjuda ma' dan il-għan, u mhux minfloku jew bi ħsara għalih, hemm l-element tal-ħeffa raġonevoli tal-proċediment ta' kawża[26];

Illi d-dritt għal smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli, madankollu, mhuwiex xi dritt illimitat, imma huwa regolat raġonevolment bil-proċedura li tkun fis-seħħ minn żmien għal żmien[27]. Imma dan iġib miegħu wkoll li jekk il-proċedura tistabilixxi regoli biex bihom jitħaddem is-smigħ kif imiss tal-kawżi, in-nuqqas ta' tħaris tal-istess regoli a skapitu ta' xi parti għandu, fil-fehma meqjusa ta' din il-Qorti, iġib miegħu ċensura u jagħti lok għal rimedju, iżjed u iżjed jekk għan-nuqqas ta' tħaris imsemmi l-parti ma jkollha l-ebda sehem jew ħtija;

Illi d-dritt fondamentali tal-individwu li jkollu l-kawża tiegħu mismugħa b'mod xieraq u fi żmien raġonevoli timponi fuq l-Istat li jħares id-Dritt li jassigura l-eżistenza u ż-żamma fis-seħħ ta' sistema effiċjenti ta' amministrazzjoni ta' ġustizzja. Dan jitnissel billi l-Istat jipprovdi strutturi, riżorsi u għodod li bihom il-Qrati jkunu jistgħu jwettqu xogħolhom kif imiss. B'żieda ma dan, ingħad ukoll li l-investigazzjoni ta' dewmien fis-

---

[22] P.A. (Kost) AE **21.2.2014** fl-Atti tar-Riferenza fl-ismijiet ***Il-Pulizija vs Godwin Muscat*** (mhix appellata)
[23] P.A. (Kost.) LFS **17.1.2002** fil-kawża fl-ismijiet ***Karl Heinrich Muscat vs l-Avukat Ġenerali et*** (mhix appellata)
[24] Kost. **16.10.2002** fil-kawża fl-ismijiet ***Anthony Żarb et vs Ministru tal-Ġustizzja et***
[25] Harris, O'Boyle & Warbrick Law of the European Convention on Human Rights (1995), paġ. 164
[26] Kost. **10.6.1966** fil-kawża fl-ismijiet ***Leone Misraħi et vs Rosaria Cassar et*** (mhix pubblikata)
[27] Kost. **27.6.1994** fil-kawża fl-ismijiet ***Brincat vs Il-Prim Ministru et*** (Kollez. Vol: **LXXVIII.i.160**)

smigħ ta' kawża m'għandhiex issir sempliċistikament fit-termini dojoq tal-kawża partikolari, imma f'termini ferm usa' li jħaddnu ċ-ċirkostanzi kollha li fihom dik il-Qorti tkun qegħda taħdem fiż-żmien relattiv[28];

Illi b'danakollu, jekk minħabba l-inadekwatezza tal-istrutturi li tfasslu biex titħaddem il-makna tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja jbati bla ħtija ċ-ċittadin, l-Istat irid jagħmel tajjeb għal tali tbatija[29]. Għaliex kif qalet il-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem f'għadd ta' kawżi, meta kienet qegħda tgħarbel l-implikazzjonijiet u l-implimentazzjoni tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni, "... *(that article) imposes on the Contracting States the duty to organise their judicial systems in such a way that the Courts can meet the requirments of this provision [****Salesi vs Italy**** (26/2/1993)]. It wishes to reaffirm the importance of administering justice without delays which might prejudice its effectiveness and credibility [****Katte Klitsche de la Grange vs Italy**** (27/10/1994)]*"[30]. Aktar riċentement, dik il-Qorti kienet f'qagħda li żżid tgħallem li "*whether or not the subject matter of the cases called for particular urgency in deciding them, ... it is for the Contracting States to organise their legal systems in such a way that their courts can guarantee the rights to everyone to obtain a final decision on disputes relating to civil rights and obligations within a reasonable time [****Horvat vs Croatia**** (26/7/2001)]*"[31];

Illi meta mbagħad ġie mistħarreġ l-aspett tar-raġonevolezza fit-tmexxija 'l quddiem tal-kawżi, dik il-Qorti kellha dan xi tgħid: "*reasonableness ... must be assessed in each case according to the particular circumstances. ... The Court has, for this purpose, had regard, inter alia, to the complexity of the case, and to the conduct of both the applicant and the competent authorities...*"[32], magħdud ma' dawn ukoll "*..the importance of what was at stake for the applicant in the litigation*"[33]. Ta' min jgħid li fil-qies tal-kriterju tar-raġonevolezza fil-mixi 'l quddiem ta' smigħ ta' kawża ta' indoli kriminali ma hemm l-ebda terminu assolut u ma hemm l-ebda fattur partikolari hawn fuq imsemmi li waħdu huwa determinanti. Iċ-ċirkostanzi kollha magħdudin flimkien b'effett kumulattiv għandhom ikunu bażi tajba biex jitqies il-kriterju tar-raġonevolezza fid-dewmien proċedurali[34];

[28] Kost. **23.1.1995** fil-kawża fl-ismijiet ***Manduca vs Prim Ministru*** (Kollez. Vol: **LXXIX.i.1** f'paġ. 23)
[29] P.A. Kost. **29.10.1992** fil-kawża fl-ismijiet ***Stephen Attard noe vs Il-Prim Imħallef Dr. Carmelo Schembri et*** (mhix pubblikata)
[30] Ara QEDB **28.7.1999** fil-kawża fl-ismijiet ***A.P. vs Italja*** (Applik. Nru. 35265/97) § 18
[31] Ara QEDB **19.12.2002** fil-kawża fl-ismijiet ***Culjak vs Kroazja*** (Applik. Nru. 58115/00) § 63
[32] Ara QEDB **6.5.1981** fil-kawża fl-ismijiet ***Buchholz vs Ġermanja*** (Applik. Nru. 7759/77) § 49
[33] Ara QEDB **25.2.2000** fil-kawża fl-ismijiet ***Gast & Popp vs Ġermanja*** (Applik. Nru. 29357/95) § 70
[34] Kost. **12.2.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Francis Said vs L-Avukat Ġenerali***

Illi dwar dewmien fis-smigħ ta' kawżi minħabba l-għadd kbir ta' kawżi li jkunu qegħdin jistennew is-smigħ, il-Qorti Ewropeja kellha dan xi tgħid: "*A temporary backlog of court business does not entail a Contracting State's international liability, if it takes appropriate remedial action with the requisite promptness [**Union Alimentaria Sanders vs Spain** (7/7/1989)]. However, according to the Court's established case-law, a chronic overload cannot justify an excessive length of proceedings*"[35]. F'dan il-kuntest jinsab mgħallem b'awtorita' wkoll li "*The Convention places a duty on the contracting parties, which applies regardless of cost, 'to organise their legal systems so as to allow the courts to comply with the requirements of Article 6(1)'. It follows that a State may be held liable not only for any delay in the handling of a particular case in the operation of a generally expeditious system for the administration of justice, but also for a failure to increase resources in response to a backlog of cases and for structural deficiencies in its system of justice that causes delay*"[36];

Illi hu meqjus li l-ħtieġa ta' smigħ xieraq għeluq żmien raġonevoli fil-każ ta' proċedura kriminali fl-artikolu 6 tal-konvenzjoni "*is to guarantee that within a reasonable time, and by means of a judicial decision, an end is put to the insecurity into which a person finds himself as to his civil-law position or on account of a criminal charge against him; in the interest of the person in question as well as of legal certainty. This rationale entails that the provision also applies in cases where there is no question of detention on remand*"[37];

Illi għalhekk il-ħtieġa ta' smigħ xieraq fi żmien raġonevoli, taħt il-Konvenzjoni tinbena fuq il-fatt li (a) id-dewmien iqiegħed fil-periklu l-effettivita` u l-kredibilta` tal-ġustizzja; (b) il-ħtieġa li l-persuna mixlija tingħata l-opportunita' ta' difiża xierqa w effettiva tant li jingħad li "*the right to a speedy trial has traditionally been perceived as protecting two basic rights of the accused. First the accused should not for an unduly long period remain in a state of uncertainty about his fate or be subjected to a series of disabilities normally associated with the initiation of criminal proceedings. Secondly speedy proceedings are designed to safeguard the right of the accused to mount an effective defence; the passage of time may result in the loss of exculpatory evidence*"[38]; (ċ) d-dewmien joħloq fil-persuna mixlija li titħalla hekk għal żmien twil stat ta' inċertezza fuq il-verdett tal-innoċenza jew il-ħtija tagħha u fuq x'sejjer

[35] Ara QEDB **01.07.1997** fil-kawża fl-ismijiet ***Pammel & Probsteiner vs Ġermanja*** (Applik. Nru. 17820/91) § 69
[36] Harris, O'Boyle & Warbrick, *op. cit.*, paġ. 227
[37] Van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak Theory & Practice of the European Convention on Human Rights (4th Edit, 2006), pg. 602 – 3
[38] Stephanos Stavros – *The guarantees for Accused Persons under Article 6 of the European Convention on Human Rights* – paġ 77

ikun id-destin tagħha; u (d) d-dewmien ta' proċeduri kriminali għandu effett negattiv fuq il-fama tal-persuna mixlija;

Illi dwar kif titkejjel ir-raġonevolezza taż-żmien fil-każ ta' proċeduri kriminali, huwa meqjus li ġeneralment dan iż-żmien jibda jgħodd ("*dies a quo*") mill-waqt li l-persuna ssir taf x'inhi l-akkuża li qiegħda ssir kontra tagħha, għaliex hu minn tali waqt li jibda l-interess tagħha li l-akkuża tkun determinata u maqtugħa. Dan ifisser li mhux tabilfors li ż-żmien jibda minn x'ħin il-persuna tkun mixlija formalment, iżda jista' jibda minn x'ħin il-persuna tkun mgħarrfa li qiegħda taħt stħarriġ u li tkun qiegħda tinżamm taħt arrest preventiv minħabba dak l-istħarriġ sakemm issir l-għażla jekk titressaqx mixlija formalment quddiem Qorti[39]. Dak iż-żmien jibqa' jitkejjel sakemm ("*dies ad quem*") iż-żmien tal-inċertezza maħluqa bil-pendenza tal-proċedura jkun intemm. Dan iseħħ jew mal-għoti tas-sentenza li tkun jew mal-għeluq taż-żmien li minnha seta' sar appell[40];

Illi kif ingħad qabel, ir-raġonevolezza taż-żmien meħud fis-smigħ ta' kawża ma titkejjilx biss bit-tul u lanqas fl-astratt, imma trid titqies fid-dawl taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ. Madankollu, jingħad li "*although consistently acting on the basis that each case must be considered on its facts, so that there is no objective limit to the length of time that can be taken, in all cases which have taken over eight years or more, the Court has in fact always found a breach of Art. 6 (1)*"[41];

Illi l-Qorti issa sejra tqis jekk kemm-il darba fil-każ li għandha quddiemha **kienx hemm tassew ksur tar-regola taż-żmien raġonevoli** fid-dawl tal-kriterji li ssemmew aktar qabel. Jibda biex jingħad li l-proċess kollu kontra r-rikorrent beda fit-2 ta' Awwissu tal-2006 (bil-ħruġ taċ-Ċitazzjoni min-naħa tal-Pulizija Esekuttiva) u s-sentenza li temmet il-proċess kollu ngħatat fil-11 ta' April ta' l-2013 jiġifieri sitt snin u tmien xhur wara li nbeda l-proċediment. Il-fatt waħdu li s-sentenza ħelset lir-rikorrent minn kull xilja ma jġibx li l-proċess kien wieħed fieragħ jew li sar b'mod vessatorju. Jidher li waħda mir-raġunijiet li tawlet il-mixi 'l quddiem tal-proċeduri fil-konfront tar-rikorrent kienet il-fatt li l-Prosekuzzjoni dehrilha li l-każ tiegħu kellu jinstema' flimkien ma' dak ta' tnejn min-nies oħrajn (Mifsud u Drago) għalkemm dwarhom inħarġu akkużi għal rashom. Biex tkompli tgħaqqad, il-proċess kollu weħel minħabba li l-Pulizija Eżekuttiva ma setgħetx issib lill-imputat Chirs Drago għal żmien twil;

---

39 QEDB **25.2.1993** fil-kawża fl-ismijiet ***Dobbertin vs Franza*** (Applik. Nru. 13089/87) §§ 9 u 38
40 QEDB **19.2.1991** fil-kawża fl-ismijiet ***Angelucci vs Italja*** (Applik. Nru. 12666/87) § 15
41 Harris, O'Boyle & Warbrick, *op. cit.*, paġ. 228

Illi l-Qorti ma taqbilx mas-Suprintendent meta jgħid li kienet il-Qorti tal-Maġistrati li ordnat li l-kawża tar-rikorrent tinstema' flimkien ma' dik taż-żewġ persuni l-oħrajn. Jidher li l-każ tiegħu u tal-oħrajn mexa b'dan il-mod aktar minħabba li d-Dipartiment kien nieda stħarriġ dwar il-każ li kien rabat l-oġġetti li nstabu għall-bejgħ mar-rikorrent, ma' Drago u mal-bejjiegħ Mifsud. Min-naħa tiegħu, ma jidhirx li r-rikorrent kien oppona għal dan quddiem il-Qorti tal-Maġistrati u lanqas jidher mill-atti li huwa ressaq xi rikors biex jitlob lill-Qorti tordna l-firda tal-proċediment. Mill-provi ħareġ li huwa kien iltaqa' mas-Suprintendent wara korrispondenza li bagħatlu u kien minn hemm u wara dik il-laqgħa (li nżammet fl-ewwel xhur tal-2010) li l-istess Prosekuzzjoni talbet il-firda tal-proċedimenti, wara li kienet il-Qorti tal-Maġistrati li ordnat li, jekk sas-smigħ li jmiss, l-imputat Drago ma jkunx għadu laqa' n-notifika, il-każ kontra r-rikorrent kien jintbagħat *sine die*. Hekk kif il-Prosekuzzjoni talbet il-firda tal-proċediment, il-Qorti tal-Maġistrati laqgħet it-talba u l-każ tmexxa b'ħeffa bil-ġbir tal-provi kollha (Prosekuzzjoni u difiża) fi tliet (3) udjenzi bejn l-10 ta' Mejju, 2010 u t-22 ta' Marzu, 2011. It-trattazzjoni tal-każ saret fis-smigħ tad-19 ta' Lulju, 2011 u dakinhar tħalliet għas-sentenza;

Illi minħabba li l-Maġistrat li kienet qiegħda tisma' l-każ tar-rikorrent inħatret Imħallef qabel ma laħqet ingħatat is-sentenza, il-każ tar-rikorrent intbagħat quddiem Maġistrat ieħor. Is-sentenza ingħatat fil-11 ta' April, 2013, mill-Qorti tal-Maġistrati, u jiġifieri sena u disa' xhur wara li kienet tħalliet għas-sentenza;

Illi ma jistax jingħad li l-każ tar-rikorrent kien wieħed kumplikat dwar il-mertu, u dan minkejja li s-Suprintendent kien jisħaq li l-kwestjoni kienet torbot aktar minn persuna waħda f'din il-ġrajja. Il-fatti wrew li, hekk kif il-Qorti tal-Maġistrati ordnat il-firda tal-każ tar-rikorrent (u ta' Mifsud) mill-każ ta' Christopher Drago, l-imputat Mifsud ammetta, filwaqt li l-Pulizija seħħilha f'qasir żmien issib lill-imputat Drago u tinnotifikah bl-att taċ-Ċitazzjoni. Minbarra dan, il-Prosekuzzjoni baqgħet tisħaq li r-rikorrent kien marbut mal-każ għar-raġuni li ntuża isem il-kumpannija tiegħu biex iddaħħlu f'Malta l-prodotti li ma kinux immarkati kif titlob il-liġi. Fis-sentenza tagħha, il-Qorti tal-Maġistrati sabet li ma kienx intwera li r-rikorrent kien tabilħaqq marbut mal-ġrajja jew li kien jaħti personalment għal xi waħda mill-akkużi mressqa kontrih;

Illi l-Qorti tqis li l-ilment tar-rikorrent huwa mistħoqq safejn il-proċediment meħud kontra tiegħu jirrigwarda l-mod kif il-Prosekuzzjoni mexxiet il-każ tagħha u l-insistenza tagħha li żżomm il-każ tar-rikorrent marbut ma' dak taż-żewġ imputati l-oħrajn għal tul ta' żmien, meta l-affarijiet setgħu u messhom tmexxew mod ieħor u l-każ tiegħu tabilfors ma kienx idum

ikarkar daqs kemm dam. Il-Qorti ssib ukoll li ma tistax taqbel mas-Suprintendent intimat meta jgħid li huwa ma jaħtix għal dan għaliex jgħid li l-Prosekuzzjoni titmexxa mill-Pulizija Eżekutiva. Huwa minnu li quddiem il-Qorti tal-Maġistrati jitmexxa mill-Pulizija li wkoll jaqa' fuqha d-dmir tat-tqassim tal-atti għan-notifika. Madankollu, f'dan il-każ, il-ħtija ma kenitx daqstant għaliex il-Pulizija damu mal-ħames snin biex jinnotifikaw lill-imputat Christopher Drago daqskemm minħabba li s-Suprintendent intimat baqa' jisħaq illi l-każ tar-rikorrent u tal-istess Drago jibqgħu jinstemgħu flimkien;

Illi kien sewwasew minħabba dan l-aspett li l-proċediment quddiem il-Qorti tal-Maġistrati ddewwem u twal aktar minn dak li kien mistenni jew mixtieq. F'ċirkostanza bħal din, u minkejja r-raġunijiet li jistgħu jinġiebu 'l quddiem, id-dewmien fl-għeluq tal-proċediment (aktar u aktar proċediment ta' sura kriminali) iwassal għal ksur tal-jedd li l-każ jinstema' fi żmien raġonevoli[42];

Illi dwar l-imġiba tar-rikorrent innifsu tul il-medda taż-żmien li l-każ dam jitmexxa, l-intimat lejalment ma jqanqal l-ebda attribuzzjoni. Qari xieraq tal-atti rilevanti wkoll tixhed illi r-rikorrent ma tawwal bl-ebda mod il-proċeduri u l-Qorti, wara li fliet sewwa l-provi mressqa u qieset il-kronoloġija tal-fatti, ma ssibx li r-rikorrent kien sostanzjalment ikkontribwixxa biex twal iż-żmien li ħadet il-kawża tiegħu. Min-naħa l-oħra, filwaqt li s-sehem tal-parti akkużata fil-kejl tad-dewmien ta' proċeduri kriminali jista' jkun rilevanti biex wieħed iqis jekk kienx hemm kontributorjeta' min-naħa tagħha, il-liġi ma tistenniex li l-istess akkużat jikkollabora attivament fil-proċedura li tista' twassal għas-sejbien tal-ħtija tiegħu[43] u lanqas ma għandu jkun kastigat li nqeda bir-rimedji kollha li tagħtih il-liġi[44];

Illi, meta jitqiesu ċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, il-Qorti tasal għall-fehma li, fil-każ konkret, kien hemm ksur tar-rekwiżit tas-smigħ xieraq f'għeluq żmien raġonevoli minħabba d-dewmien, u għalhekk l-ewwel talba tar-rikorrent sejra tintlaqa';

Illi minħabba f'hekk, il-Qorti sejra tilqa' wkoll it-tieni talba u ssib li r-rikorrent ġarrab ksur tal-jedd tiegħu kif imħares kemm taħt l-artikou 39 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni;

---

[42] Kost. **3.10.2014** fil-kawża fl-ismijiet ***Daniel Alexander Holmes vs Avukat Ġenerali et***; u P.A. (Kost) TM **16.1.2015** fil-kawża fl-ismijiet ***Samuel Onyeabor vs Avukat Ġenerali*** (konfermata mill-Qorti Kostituzzjonali fl-**14.12.2015**)
[43] Van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak *op. cit.,* paġ. 607
[44] Kost. **3.2.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Francis Said et vs L-Avukat Ġenerali***

Illi **dwar ir-rimedju mitlub** mir-rikorrent, il-Qorti tinnota li din il-kawża nfetħet wara li kienu ntemmu l-proċeduri kriminali. Bis-sentenza mogħtija, r-rikorrent kien inħeles minn kull akkuża. La l-Kostituzzjoni u lanqas il-Konvenzjoni ma jfissru x'imisshom ikunu l-effetti ta' proċedimenti kriminali meta jinstab ksur tal-element tas-smigħ xieraq fi żmien raġonevoli. Xi kittieba juru l-fehma li "*It would seem to ensue from this provision that, if the reasonable time has been exceeded and, consequently, the determination can no longer be made within a reasonable time, the proceedings would have to be stopped and the civil action and the criminal charge be declared inadmissible. However, in the Strasbourg case law a more flexible view has been adopted: 'an excessive length of criminal proceedings can in principle be compensated for by measures of the domestic authorities, including in particular a reduction of the sentence on account of the length of procedure'. ... in criminal procedures the public interest in the prosecution and conviction of the criminal may be so great that the prosecution should not be stopped for the sole reason that the reasonable time has been transgressed: another, more proportionate compensation should be awarded to the victim of the transgression*"[45];

Illi, fil-każ tal-lum, ir-rikorrent għal raġunijiet ovvji mhux qiegħed jitlob it-tħassir tas-sentenza mogħtija fir-rigward tiegħu. Ir-rikorrent qiegħed jippretendi ħlas ta' kumpens xieraq minħabba li, sakemm dam għaddej il-proċediment kontrih quddiem il-Qorti tal-Maġistrati, ġarrab ħsara minħabba li isem il-kumpannija tiegħu (li ħaddieħor użaha minn wara dahru) itebba' minħabba l-akkużi li kienu għaddejjin kontrih. Minbarra dan, ir-rikorrent innifsu wkoll kien mistħarreġ mid-Dipartiment tat-Taxxa minħabba d-dell li ntefa' fuq ismu u l-kumpannija tiegħu minħabba dawk il-proċedimenti;

Illi dwar il-kwestjoni tal-kumpens li jitħallas f'każ ta' sejbien ta' ksur tal-artikolu 6 tal-Konvenzjoni, jibda biex jingħad li l-għoti ta' kumpens huwa fakultativ[46], għaliex dikjarazzjoni li seħħ ksur tal-jedd ta' smigħ xieraq waħedha tista' f'xi każijiet isservi sakemm rimedju bħal dak jista' jitqies bħala wieħed effettiv u effikaċi li jiżgura lill-parti mġarrba r-*restitutio in integrum* tal-jeddijiet tagħha[47]. Min-naħa l-oħra, jekk kemm-il darba l-Qorti tqis li jkun xieraq li tagħti lill-persuna mġarrba xi sura ta' kumpens dan m'għandux ikun eżerċizzju ta' komputazzjoni ta' danni bħalma jsir, per eżempju, fi proċess ċivili normali. Ingħad mill-Qrati tagħna li "*kawża kostituzzjonali għal dikjarazzjoni ta' leżjoni ta' dritt fondamentali*

[45] Van Dijk, van Hoof, van Rijn, Zwaak *op. cit.* paġ. 611
[46] K. Reid *A Practitioner's Guide to the European Convention on Human Rights* (3rd Edit, 2007) § III-001, paġ. 603 – 4
[47] Kost. **11.8.2003** fil-kawża fl-ismijiet ***John Buġeja vs L-Avukat Ġenerali et***

m'għandhiex tiġi konvertita f'kawża għal danni akwiljani. Meta jiġi riskontrat dewmien skond l-artikolu 6, ir-rimedju għandu jkun, bħala regola, kumpens konsistenti f'danni morali li jkunu jirrispekkjaw id-dewmien inġustifikat, u dan indipendentement min-natura tal-kawża jew il-valur tal-proprjeta' in kontestazzjoni, u bla preġudizzju għad-danni materjali ossija reali li dak id-dewmien seta' effettivament ikkawża"[48];

Illi fil-każ tal-lum ir-rikorrent ma ressaq l-ebda pretensjoni speċifika tal-kumpens li jippretendi. Il-Qorti jidhrilha li fuq il-bażi ta' dawn il-kunsiderazzjonijiet u wara li qieset il-kriterji mħaddmin mill-Qorti ta' Strasbourg u mill-Qrati tagħna[49], hija tasal għall-fehma li għall-ksur tal-jedd imġarrab mir-rikorrenti ma tgħoddx biss id-dikjarazzjoni tal-ksur iżda lanqas għandha ssir likwidazzjoni ta' danni kif isir fi proċediment ordinarju f'azzjoni għad-danni. Issib li jkun rimedju xieraq jekk ir-rikorrent jingħata kumpens morali. Meta qieset iċ-ċirkostanzi kollha tal-każ, il-Qorti waslet għall-fehma li dan il-kumpens għandu jkun ħlas fis-somma ta' tlitt elef (€ 3,000) li l-intimat Avukat Ġenerali u s-Suprintendent imsejjaħ fil-kawża solidalment iridu jagħmlu tajjeb għalihom;

Illi għalhekk, il-Qorti sejra tilqa' t-tielet talba billi tordna lill-intimati jħallsu lir-rikorrent is-somma msemmija bħala kumpens morali;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tilqa' l-ewwel talba tar-rikorrent u ssib li l-mod kif tmexxa s-smigħ tal-kawża tiegħu quddiem il-Qorti tal-Maġistrati ġab dewmien mhux mistħoqq fil-liġi;

Tilqa' t-tieni talba tar-rikorrent u ssib li minħabba f'hekk huwa ġarrab ksur tal-jedd tiegħu għal smigħ xieraq fi żmien raġonevoli kif imħares kemm taħt l-artikolu 39 tal-Kostituzzjoni u kif ukoll l-artikolu 6 tal-Konvenzjoni;

Tilqa' t-tielet talba billi tillikwida d-danni morali għall-ksur minnu mġarrab fis-somma ta' tlitt elef euro (€ 3,000) u tikkundanna lill-intimat u lill-imsejjaħ fil-kawża jħallsu solidalment bejniethom lir-rikorrent dik is-somma bħala kumpens għal tali ksur; u

---

48 Kost. **3.2.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Gasan Enterprises Limited vs Awtorita' ta' Malta dwar l-Ambjent u l-Ippjanar***

49 Ara, per eżempju, P.A. (Kost) GV **27.2.2009** fil-kawża fl-ismijiet ***Henry Cassar vs L-Avukat Ġenerali*** u Kost. **12.2.2010** fil-kawża fl-ismijiet ***Francis Said vs L-Avukat Ġenerali***

Tordna lill-intimat u lis-Suprintendent imsejjaħ fil-kawża jħallsu wkoll l-**ispejjeż tal-kawża.**

Moqrija

Onor. Joseph R. Micallef LL.D.,
Imħallef

24 ta' Novembru, 2016

Carmen Scicluna
Deputat Registratur

24 ta' Novembru, 2016